

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2
โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

โดย

นางสาวสุนิสา ศรีไชย

วิชาเอก ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รหัส 637190115

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิรพรรณ คงช่วย

รายงานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิจัย	การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวสุนิสา ศรีไชย
ปีที่ทำการวิจัย	2564

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จำนวน 11 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 40 นาที รวม 8 ครั้ง ระหว่างเวลา 10.00-10.40 น. ซึ่งในแต่ละวันจะเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 2. แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และ ค่าความแตกต่างความก้าวหน้า

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 11 คน
2. ก่อนเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 10 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 1.26 และหลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 12 คะแนน คะแนนต่ำสุดได้ 10 (μ) 10.55 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 0.69 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีผลเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการงานวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี	6
จุดหมาย.....	6
หลักการ.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อเล็ก.....	7
ความหมายของกล้ามเนื้อเล็ก.....	7
ความสำคัญของกล้ามเนื้อเล็ก.....	8
การพัฒนา/วิธีการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์.....	12
ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	12
ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	13
ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	14
การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	24
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอ.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
สรุปผลการวิจัย.....	31
อภิปรายผลการวิจัย.....	31
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	33
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	34
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	35
บรรณานุกรม.....	36
ภาคผนวก.....	37
ภาคผนวก ก.....	38
ภาคผนวก ข.....	40
ภาคผนวก ค.....	42
ภาคผนวก ง.....	58
ภาคผนวก จ.....	60
ประวัติผู้วิจัย.....	69

สารบัญตาราง

บทที่	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงคะแนนหลังเรียนโดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70	28
ตาราง 2 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและ หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	29
ตารางที่ 3 การคำนวณดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับตรวจสอบ ความเที่ยงตรงแบบสังเกตพฤติกรรม	41

สารบัญภาพประกอบ

บทที่	หน้า
ตัวอย่างภาพเด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นทางการบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกในความเป็นไทย ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นทางการและเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.2560 : 2-4)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการวางรากฐานทางการศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นให้เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งเสริมจินตนาการจากการกระทำและการค้นพบด้วยตนเอง ให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักประติษฐ์ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ (Piaget, 1952) เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงอายุนี้นี้เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาที่ดีสำหรับช่วงอายุต่อ ๆ ไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2551 : 7) พัฒนาการด้านร่างกายนั้นเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งจากพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน พัฒนาการด้านร่างกายเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย การเจริญเติบโต และความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็กและการทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ การส่งเสริมและพัฒนาการด้านร่างกายให้แก่เด็กปฐมวัยนอกจากจะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตมีโครงสร้างพื้นฐานของร่างกายสมวัยแล้วยังช่วยเสริมสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อให้แข็งแรงทำงานได้อย่างประสาน

สัมพันธ์กัน ช่วยการเชื่อมโยงของเซลล์ประสาท กระตุ้นการทำงานของสมองน้อย และยังช่วยเตรียมความพร้อมในการเขียนให้แก่เด็ก การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาด้านร่างกายให้แก่เด็กปฐมวัยควรมีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพหรือความพร้อมของแต่ละบุคคลโดยมีแนวทางการจัดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความปลอดภัยและให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข รวมถึงการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดควรให้ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพอนามัยการใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กโดยเลือกใช้กิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย (กัญญาวีร์ ไครวงศ์, 2562: 1) การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยเด็กสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการทำงานศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เด็กได้สัมผัสกับสื่อ วัสดุต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เด็กได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมจินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยฝึกการแก้ปัญหา ผ่านคลายอารมณ์ ทำให้จิตใจสงบ อ่อนโยน และมีสมาธิในการทำงาน (คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 : 50)

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญมากในการเตรียมความพร้อมกล้ามเนื้อมือให้กับเด็กปฐมวัย อีกทั้งปัญหาสถานการณ์ในปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ On-Site ได้ ทางโรงเรียนจึงได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบ On hand (การเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน) และ On demand (การเรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ) ทำให้เด็กเรียนผ่านหน้าจอมากกว่าการลงมือปฏิบัติ อีกทั้งอาจทำให้เด็กติดโทรศัพท์มากเกินไป ผู้วิจัยมีความกังวลใจว่าเด็กจะได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กได้ไม่เหมาะสมกับช่วงวัย จึงสนใจที่จะพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดียิ่งขึ้นในชั้นประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จำนวน 11 คน

ขอบข่ายด้านเนื้อหา

การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เนื้อหาที่ใช้ประกอบการสร้างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่

1. กิจกรรมปลาแสนสวย
2. กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด
3. กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ
4. กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้
5. กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่
6. กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด
7. กิจกรรมช่างน้อยของหนู
8. กิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัว

ขอบข่ายด้านตัวแปร

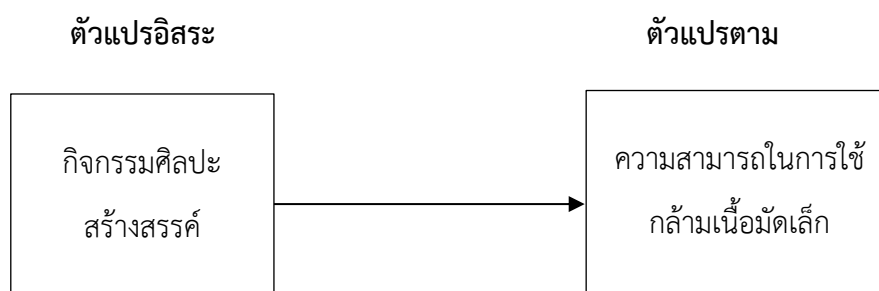
ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยมีระยะเวลาในการทำการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา สูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยมีทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กที่ดีขึ้น
2. ครูมีแนวทางในการจัดประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง การถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ธรรมชาติ ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก เพื่อสื่อสารและแสดงออกผ่านสื่อ/วัสดุให้ผู้อื่นเข้าใจ เกิดเป็นผลงานออกมา ซึ่งการจัดกิจกรรมจะไม่มีการบังคับให้เด็กทำ แต่เป็นกิจกรรมเสรีที่เด็กทุกคนสามารถจะทำได้เมื่อตนเองเกิดความต้องการ พอใจ และสนใจ โดยใช้ศิลปะหรือวิธีการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นนำ หมายถึง การนำเข้าสู่กิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุ โดยการใช้คำถามหรือการสนทนา หรือการเล่านิทานกับเด็กเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาที่จะสอนในขั้นต่อไปและสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ขั้นสอน หมายถึง การที่ครูอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรม รวมถึงการแนะนำอุปกรณ์ต่างๆ อธิบายวิธีการใช้และให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ขั้นสรุป หมายถึง เด็กและครูร่วมกันสรุปกิจกรรม โดยการใช้เด็กแสดงผลงานพร้อมทั้งเล่าเรื่องราวความรู้สึกเกี่ยวกับผลงานที่ได้ทำ

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การบังคับกล้ามเนื้อที่ใช้ในการทำงานละเอียดที่ไม่ต้องอาศัยการเคลื่อนที่ของร่างกายให้สัมพันธ์กับสายตา โดยผ่านระบบประสาททางกล้ามเนื้อและไขว้ไขว่เพียงบางส่วน เช่น มือ นิ้วมือ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการเขียน การหยิบ การจับ การถือ การร้อย เป็นต้น ทำให้สามารถทำงานได้เป็นอย่างดี ในการศึกษาครั้งนี้สามารถวัดได้จากแบบสังเกตวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้รวบรวมเอกสารและสรุป เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักสูตรปฐมวัย 2560
2. กล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.1 ความหมายของกล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.2 ความสำคัญของกล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.3 การพัฒนา/วิธีการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 3.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 3.3 ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 3.4 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งเด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม

3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย ละเอียดมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560)

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

2. กล้ามเนื้อเล็ก

2.1 ความหมายของกล้ามเนื้อเล็ก

พัฒนา ชัชพงศ์ (2541 หน้า 122) ให้ความหมายของกล้ามเนื้อเล็กว่า การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรงเด็กก็พร้อมที่จะลากลิลาที่มีซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน เพราะความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็ก ซึ่งกิจกรรมหรืออุปกรณ์ที่ช่วย

ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือกับสายตา(Eye Hand Coordination) ให้ประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การร้อยลูกปัด ร้อยเชือก ร้อยดอกไม้ เย็บกระดาษ รูดซิพ เรียงสี เรียงไม้หนีบ ปักหมุด ตอกตะปู เป็นต้น

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542 หน้า 22-24) ให้ความหมายของกล้ามเนื้อเล็กว่า ประสบการณ์ต่างๆที่จัดให้กับเด็กถือเป็นประสบการณ์ตรงที่ทำให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ใช้ประสาทสัมผัส และกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กซึ่งเป็นทักษะการใช้มือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาจึงถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 หน้า 100-102) ให้ความหมายของกล้ามเนื้อเล็กกว่า กล้ามเนื้อเล็กเป็นพัฒนาการทางกายอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะหมายถึง การสร้างเสริมความสามารถในการหยิบ จับ คัดเขียน และทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ฝ่ามือ และข้อต่อ การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนาการกล้ามเนื้อนิ้วมือ เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดกระทำ หยิบ จับ ปั่น แต่งสีต่าง ๆ การส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อไม่เพียงแต่พัฒนาการของกล้ามเนื้อนิ้วมือให้แข็งแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความสามารถของการใช้สายตากับมือให้สัมพันธ์กันด้วย การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กต้องพัฒนาควบคู่กันไป และเด็กต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ทักษะการเขียน การหยิบ การจับจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กปฐมวัยต้องได้รับการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก มือ นิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็ก กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงความยืดหยุ่นความสามารถในการควบคุม และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ครูจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กล้ามเนื้อเล็กเป็นพัฒนาการทางกายอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะหมายถึงการสร้างเสริมความสามารถในการหยิบจับ คัดเขียน และทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ฝ่ามือ และข้อต่อ ดังนั้น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยต้องได้รับการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก มือ นิ้วมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับการพัฒนาของเด็ก

2.2 ความสำคัญของกล้ามเนื้อเล็ก

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 หน้า 100) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดกระทำ หยิบจับ ปั่นแต่งสิ่งต่างๆ

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2559:9) กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ดังนี้มือของคนเราคือฐานของสมองผู้ที่ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้ที่มีสมองดี

มีความคิดฉับไว การฝึกฝนความคล่องแคล่ว ว่องไวของการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับความคิดอันฉับไวของเด็ก ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวนิ้วมือได้คล่องแคล่วมักจะคิดอะไรช้าไปด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีความสำคัญต่อเด็ก กล่าวคือ กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะที่สำคัญ การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อตา มือ นิ้วมือ และแขนที่มีความสัมพันธ์จะทำให้เด็กสามารถทำกิจกรรมประจำวันต่างๆได้คล่องแคล่วว่องไว ซึ่งการบริหารกล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรงจะช่วยให้พัฒนาการรับรู้และส่งผลให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาที่ดีตลอดจนเป็นพื้นฐานด้านความสามารถในการเขียนของเด็กต่อไป

2.3 การพัฒนา/วิธีการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

ฟิชเชอร์ และเทอร์รี่ (Fisher and Terry, 1997 หน้า 284 อ้างถึงใน รวิพร ผาด่าน, 2557 หน้า 17) กล่าวถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กก่อนที่จะเรียนเขียนไว้ดังนี้

1. การวาดรูประบายสี จัดที่ให้วาดบนพื้นหรือบนกระดาษที่ใช้ขาตั้ง เส้นต่าง ๆ ที่เด็กต้องใช้ในการเขียนตัวอักษร เช่น เส้นตรง วงกลม หรือเส้นพื้นฐานต่าง ๆ นั้น จะพบได้จากการวาดของเด็ก

2. การออกแบบให้เด็กได้ออกแบบเอง เช่น ลวดลายที่ขอบรูปภาพของจุลสารที่ห่อหนังสือ รูปทรงของกระดาษใส่ถั่ว ความคิดในการออกแบบของเด็กจะมาจากลีลาเส้นและอื่น ๆ

3. ถาดทรายทำได้ง่ายและเด็ก ๆ จะรู้สึกสนุกสนานมากในการใช้นิ้ววาดเส้น

4. ระบายสีด้วยนิ้วมือ

สมาคมสหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย (2525:124) กล่าวถึง พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ดังนี้ เมื่ออายุ 3-4 ขวบ จะเริ่มใช้ช้อนป้อนอาหารเองได้ เมื่ออายุ 5-6 ขวบ จะขว้างรับลูกบอลได้คล่องแคล่ว

ดวงเดือน ศาสตราจารย์ (2555:117-129) สรุปพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยต่างๆจากของกิเซลไว้ดังนี้

อายุ 3 ขวบ

1. ต่อก่อนไม้ได้สูง 9 ก้อน
2. ต่อก่อนไม้เป็นรูปสพานได้
3. หยิบลูกกวาดใส่ขวดได้ 10 เม็ด ในเวลา 30 วินาที
4. เขียนรูปวงกลมตามแบบได้
5. เขียนรูปกากบาทได้
6. จัดรูปเหลี่ยมใส่ช่อง ทำได้ถูกต้องตามแบบ

- 7.กินอาหารได้เองโดยไม่หกเลอะเทอะ
- 8.รินน้ำจากเหยือกได้
- 9.ใส่รองเท้าได้เอง
- 10.ใส่เสื้อที่ไม่มีกระดุมได้

อายุ 4 ขวบ

- 1.เลียนแบบวางก้อนไม้เป็นรูปประตู่ได้
- 2.วาดรูปคนมีส่วนสำคัญ 2 ส่วน
- 3.วาดรูปกากบาท
- 4.พับกระดาษได้ 3 ทบ (ตามแบบ)
- 5.ล้างหน้า ล้างมือ และแปรงฟันได้เอง
- 6.ใส่เสื้อผ้าและถอดได้เองเฉพาะชั้นนอก

อายุ 5 ขวบ

- 1.ต่อก้อนไม้ทำขั้นบันไดได้ 2 ชั้น
- 2.วาดรูปสามเหลี่ยมเหมือนแบบ
- 3.แต่งตัวและถอดเสื้อผ้าได้เอง โดยไม่ต้องช่วยเหลือ

อายุ 6 ขวบ

- 1.เล่นต่อก้อนไม้ทำบันไดได้ 3 ชั้น
- 2.วาดรูปคนมีส่วนคอ มือและใส่เสื้อผ้า
- 3.แต่งตัวและผูกเชือกกรองเท้าได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:38-40) กล่าวถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือมัดเล็กดังนี้

วัย 4-5 ปี

- 1.เสียบคลิปลงบนกระดาษ
- 2.จับดินสอดำด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
- 3.พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้และใช้นิ้วรีดตามรอยพับ
- 4.ประกอบภาพตัดต่อ 6-10 ลงในกรอบ
- 5.มีความคล่องแคล่วในการใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมและสามเหลี่ยม

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544 หน้า 41-42) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ดังนี้

1. ให้เด็กโยน-รับลูกบอล โยน รับห่วงยางหรือลูกช่วง
2. ให้เล่นเกมและการละเล่นที่ใช้มือ นั่งเล่นอยู่กับที่เช่น หมากเก็บ อีตัก หมากขุน ฯลฯ

3. การออกแบบให้เด็กได้ออกแบบเองเช่นลวดลายที่ขอบรูปภาพของจุลสารที่ห่อหนังสือ รูปทรงของถุงกระดาษใส่ตัวความคิดในการออกแบบของเด็กจะมาจากลีลาลากเส้นและอื่นๆ

4. ถาดทรายทำได้ง่ายและเด็กๆ ได้รู้สึกสนุกสนานมากในการใช้นิ้ววาดเส้น
5. ระบายสีด้วยนิ้วมือ
6. ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปร่างหยาบๆ ที่ผู้อื่นอาจไม่เข้าใจความหมาย
7. เขียนรูปมีหัว มีตัว มีส่วนต่างๆของร่างกายที่สำคัญได้
8. เขียนรูปสี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยมตามแบบได้
9. สามารถเขียนเส้นตามรอยปะ
10. วาดรูปบ้านแบบง่ายๆ
11. ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระให้ง่ายที่มีขนาดใหญ่ภายในขอบรูป
12. สามารถใช้นิ้วมือของตนเองเอ้าขึ้นหรือหกดลงทีละนิ้ว
13. สามารถกะขนาดรูปร่างของสิ่งของรูปร่างอะไรเล็กหรือใหญ่

วัย 5-6 ปี

1. สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
2. ใช้อุปกรณ์ต่างๆประกอบกันเล่นดิน น้ำมัน เช่น ขวด
3. กรอกน้ำ-ทราย ลงในภาชนะและเทออกได้
4. โขและหมุนลูกบิดประตูด้วยกุญแจ
5. เปิดปิดเข็มกลัดที่มีขนาดใหญ่
6. ร้อยด้ายขึ้นลงผ่านรูที่เจาะกระดาษฝึกการเย็บ
7. ต่อแแห่งไม้เป็นรูปต่างๆได้
8. ประกอบภาพตัดต่อจำนวนไม่เกิน 12 ชิ้นเข้าด้วยกัน (ไม่มีกรอบ)
9. ประกอบภาพตัดต่อ 16 - 20 ชิ้นเข้าด้วยกันลงในกรอบ
10. ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่างๆได้
11. ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปสิ่งของที่มีรายละเอียด สื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจ
12. เขียนรูปมีหัว มีตัว มีขาแขนและมือได้
13. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามคำสั่งโดยไม่มีแบบ
14. ลอกแบบตัวพยัญชนะขนาดสูง 2-4 เซนติเมตร
15. เขียนตัวพยัญชนะ ตามรอยปะได้
16. เขียนชื่อตัวเองได้
17. ระบายสีภาพที่มีความละเอียดเล็กโดยอยู่ในขอบเขต

จากเอกสารที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้น ทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือหยิบจับสัมผัสกับวัตถุ สื่อ และอุปกรณ์ที่หลากหลาย ตลอดจนการเคลื่อนไหวของมือให้ประสานสัมพันธ์กัน โดยการส่งเสริมให้ฝึกฝนทักษะในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ พับกระดาษ การถัก การร้อย เป็นต้น

3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ภรณี คุรุรัตน์ (2535 หน้า 67 อ้างถึงใน ผกาการัน น้อยเนียม, 2556 หน้า 28) ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี กิจกรรมสร้างสรรค์จึงไม่จำเป็นเพียงแต่การส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ-ตาและการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจมีเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ การฝึกการรู้จักการทำงานด้วยตนเอง และการฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางความคิดและการกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ และยังสามารถนำไปสู่การเรียน เขียน อ่าน อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

คุณ จีระเดชากุล (2560 หน้า 101) ให้ความหมายว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ คือสิ่งที่ช่วยเป็นแนวทางให้เด็กได้แสดงความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในรูปแบบกิจกรรมที่เด็กมีจินตนาการกิจกรรมเหล่านั้น อาจอยู่ในรูปแบบวัตถุ สิ่งของ หรือรูปภาพ ซึ่งเด็กจะใช้ศิลปะเป็นสื่ออธิบายในสิ่งที่เขากระทำหรือประดิษฐ์ขึ้น เด็กรู้จักค้นคว้า ทดลอง และสื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ

สรวงพร กุศลสง (2553 หน้า 114) ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการธรรมชาติ ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก เพื่อสื่อสารและแสดงออกผ่านสื่อวัสดุให้ผู้อื่นเข้าใจ เกิดเป็นผลงานที่ออกมา ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะจะไม่มีการบังคับให้เด็กทำ แต่เป็นกิจกรรมเสรีที่เด็กทุกคนสามารถจะทำได้เมื่อตนเองเกิดความต้องการ พอใจ และสนใจ โดยใช้ศิลปะหรือวิธีการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ โดยเด็กจะใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ และการเคลื่อนไหวร่างกายในการควบคุมลำตัว แขน นิ้วมือให้ประสานสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อสร้างผลงานทางศิลปะตามความต้องการของตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติต่อชิ้นงานในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการวาดภาพ การปั้น การฉีก การปะ ฯลฯ จะส่งผลต่อพัฒนาการต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก

3.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

พีระพงษ์ กุลพินาศ (2545 หน้า 36) กล่าวว่า ความสำคัญของศิลปะสร้างสรรค์ว่า การเรียนรู้โลกภายนอกด้วยประสาทสัมผัส senses perception เป็นธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กอยู่แล้ว และกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ฝึกให้เด็กรู้จักนำเอาธรรมชาติเขาตอนที่มืออยู่ มาใช้เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเฉพาะความรู้อันเป็นพื้นฐานพัฒนาคุณภาพทางสุนทรียภาพให้แก่ตน นอกจากนั้นยังเป็นประสบการณ์หรือความรู้ที่ได้จากงานศิลปะ ได้แก่ ประสบการณ์สังคม ประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ รู้จักวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก

นิตยา ประพฤติกิจ (2546: 100) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เป็นการกระตุ้นให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตัวเอง
2. ช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้สึกซาบซึ้งในความงามที่อยู่รอบตัว
3. ช่วยในการระบายอารมณ์ของเด็ก
4. ช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อ
5. ช่วยให้เด็กรู้จักการสังเกต การสืบค้น

อินทร์พรชัย และคณะ (2559: 268) ได้กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะว่า ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมด้านศิลปะ ได้แก่

1. การเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ ให้เด็กรู้จักแบ่งแยกเวลาเล่นกับเวลาทำงานได้อย่างเหมาะสม รู้จักการรอโอกาสเมื่อต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น
 2. การเป็นผู้ที่กล้าพูด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนคิด
 3. การเป็นผู้รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัวแล้วนำไปใช้ในกิจกรรมศิลปะ
 4. การเป็นผู้รู้จักความเป็นระเบียบ สวยงาม และรักความสะอาด
 5. การเป็นผู้รู้จักการใช้เป็นของส่วนตัวและส่วนรวม การมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- การเป็นคนรู้จักประหยัด ใช้อุปกรณ์และวัสดุในขนาดและจำนวนที่จำเป็นต่อรูปแบบของงาน การเป็นผู้มีความรับผิดชอบ

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดประโยชน์กับตัวเด็กทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการคิด จิตนาการที่จะสร้างผลงานของตนเอง ถ่ายทอดความรู้สึก ผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจ และลดความก้าวร้าว เคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ มีทักษะในการทำงานร่วมกับเพื่อน โดยการแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อน และมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ในด้านการดูแลความสะอาดอุปกรณ์ นอกจากกิจกรรมศิลปะจะช่วยฝึกในด้านการคิดแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วย

3.3 ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 หน้า 103) กล่าวว่า กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เพื่อฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือแล้ว ยังเป็นการพัฒนาทักษะการใช้มือ เนื่องจากการกระตุ้นจากปลายกล้ามเนื้อเล็กจะส่งผลต่อไปยังใยประสาท ทำให้เพิ่มความเจริญงอกงามในใยประสาท ซึ่งมีหลายกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมการปั้นเป็นงานส่งเสริมการทำงานกล้ามเนื้อฝ่ามือ ข้อมือและนิ้วมือ ในการบีบ บิด ดึงนวด ทูบ และประดิษฐ์ ซึ่งส่งผลให้เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ มีทักษะการใช้มือใช้นิ้วในการทำงานคล่องตัวขึ้น วัสดุที่นำมาใช้ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน ปัจจุบันนิยมใช้แป้งหรือแป้งโด (Play Dough)

2. กิจกรรมการฉีกกระดาษ การตัด การปะติดกระดาษบนภาพ โดยเน้นความสามารถของการจับ การถือ และการประมาณ โดยแตกต่างกันดังนี้

2.1 เด็กอายุ 4-5 ปี

2.1.1 แปะกระดาษตามรูปรอยได้

2.1.2 ตัดกระดาษตามรูปรอยได้

2.2 เด็กอายุ 5-6 ปี

2.2.1 ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยพับต่างๆได้ ปะติดตกแต่งภาพในกรอบได้

3. การวาดภาพ ระบายสี

3.1 เด็กอายุ 4-5 ปี

3.1.1 จับดินสอดด้วยท่าทางที่ถูกต้องได้ดี

3.1.2 เขียนรูปตามแบบได้

3.1.3 วาดรูปสิ่งที่คุ้นเคยได้

3.1.4 วาดรูปคนครบส่วนประกอบของร่างกายได้

3.1.5 วาดรูปบ้านได้

3.1.6 ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระได้ในกรอบรูป

3.2 เด็กอายุ 5-6 ปี

3.2.1 เขียนรูปตามจินตนาการ หรือตามคำสั่งได้โดยไม่มีแบบ

3.2.2 สีได้สวยงาม ในภาพที่มีความละเอียดขนาดเล็กโดยอยู่ในกรอบรูป

4. การพับ เป็นกิจกรรมเพิ่มความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือ และการใช้สายตาให้สัมพันธ์กับมือ การพับแต่ละอายุต่างกัน ซึ่งความหมายแตกต่างกันตามวัย ดังนี้

4.1 เด็กอายุ 4-5 ปี

4.1.1 พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้

4.1.2 ใช้วิธีครอยพับได้

4.1.3 พับเป็นรูปร่างอย่างง่ายได้ เช่น จรวด เรือ

4.2 เด็กอายุ 5-6 ปี

4.2.1 เรียนพับกระดาษรูปต่างๆได้

4.1.2 พับกระดาษเป็นรูปร่างที่มีรายละเอียดได้

5. การฝึกความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อเล็ก เป็นกิจกรรมที่ฝึกการเคลื่อนไหวพื้นฐานของกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การต่อไม้บล็อก การร้อยลูกปัด รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหยิบจับการใช้นิ้ว เช่น การเล่นเกมเป็นโน การตีตีพิน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมฝึกความคล่องแคล่วแบ่งตามอายุ ดังนี้

5.1 เด็กเล็กอายุ 1-3 ปี

5.1.1 ร้อยลูกปัด

5.1.2 รูดซิป

5.1.3 ตีดกระดุม

5.1.4 ไม้บล็อก

5.1.5 แกะห่อของที่ผูกเชือกหลวม

5.2 เด็กอนุบาลอายุ 3-6 ปี

5.2.1 ต่อไม้บล็อก

5.2.2 จัดแยกสิ่งของ

5.2.3 ร้อยด้าย

5.2.4 ผูกเชือก

ปริญานุช จุลพรหม (2547 หน้า 38) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เป็นกิจกรรมประดิษฐ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ กิ่งไม้ เมล็ดพืช เปลือกหอย ฯลฯ และวัสดุที่เป็นของเหลือใช้ เช่น กล่องยาสีฟัน เศษผ้า ฝาขวดน้ำอัดลม ฯลฯ

สัตยา สายเชื้อ (2551: 66-163) ได้แบ่งกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมวาดเส้นและระบายสี

1.1 กิจกรรมวาดเส้นตามแบบมือ

1.2 การเขียนภาพด้วยสีเทียน

1.3 การเขียนภาพด้วยสีน้ำและสีเทียน

1.4 การสร้างสรรค์ด้วยสีตามแบบที่กำหนดให้

1.5 เทคนิคการขีดสีเทียน

- 1.6 การพับสี
- 1.7 การเป่าสี
- 1.8 เทคนิคสีซีมิ
2. กิจกรรมศิลปะด้วยสีธรรมชาติ
 - 2.1 การเขียนภาพด้วยนิ้วมือ
 - 2.2 การวาดเส้นด้วยกาวลาเท็กซ์
 - 2.3 การเขียนภาพด้วยใบตำลึง
 - 2.4 การเขียนภาพด้วยขมิ้น
 - 2.5 การเขียนภาพด้วยดอกอัญชัน
 - 2.6 การเขียนภาพด้วยปูนแดง ดินลูกรัง
 - 2.7 การเขียนภาพด้วยดินโคลน
 - 2.8 การสร้างภาพด้วยดอกไม้ ใบหญ้า
 - 2.9 การสร้างภาพด้วยน้ำมะนาวหรือสารส้ม
 - 2.10 การเขียนภาพด้วยต่างหีบหิม
 - 2.11 เทคนิคการเขียนสีผสมทราย
3. กิจกรรมภาพพิมพ์
 - 3.1 ภาพพิมพ์จากวัสดุ
 - 3.2 การพิมพ์ภาพด้วยเส้นด้าย
 - 3.3 การพิมพ์ภาพด้วยกระดาษขุยม
 - 3.4 การพิมพ์ภาพด้วยดินน้ำมัน
 - 3.5 การพิมพ์ภาพด้วยใบไม้
 - 3.6 การพิมพ์ภาพด้วยมันเทศและมะละกอ
 - 3.7 การพิมพ์ภาพด้วยก้านกล้วย
4. กิจกรรมประติมากรรม
 - 4.1 การปั้นดินเหนียวหรือดินน้ำมัน
 - 4.2 การปั้นก้อนแป้ง
 - 4.3 การปั้นกระดาษเปื่อยผสมแป้งเปียก
 - 4.4 การปั้นหน้ากาก
 - 4.5 การปั้นกระดาษ (ขยำกระดาษ)
 - 4.6 โม่บาย
5. กิจกรรมกระดาษ

- 5.1 การขยำกระดาษ
- 5.2 การสร้างสรรค์ภาพด้วยกระดาษทิชชู (หรือเศษกระดาษอื่น)
- 5.3 กิจกรรมการฉีก ตัด ปะด้วยกระดาษ
- 5.4 กิจกรรมสร้างภาพด้วยวิธีโมเสก
- 5.5 การสร้างภาพด้วยกระดาษ (บิดกระดาษ)
- 5.6 ศิลปะด้วยกระดาษม้วน
- 5.7 หน้ากากด้วยกระดาษ
- 5.8 การพับกระดาษ
6. กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง
 - 6.1 กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง
 - 6.2 กิจกรรมการประดิษฐ์ตกแต่งภาพสัตว์ (ในน้ำ)
 - 6.3 กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่งจากขวดพลาสติก
 - 6.4 กิจกรรมประดิษฐ์เครื่องดนตรีด้วยเศษวัสดุ
 - 6.5 กิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุ
 - 6.7 กิจกรรมตกแต่งลายบนภาชนะดินเผา
7. กิจกรรมการจัดนิทรรศการเด็ก
 - 7.1 กิจกรรมนิทรรศการทุกสัปดาห์
 - 7.2 กิจกรรมนิทรรศการวันสำคัญ
 - 7.3 กิจกรรมนิทรรศการเสริมความรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่ กิจกรรมวาดเส้น กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง กิจกรรมประติมากรรม กิจกรรมภาพพิมพ์ กิจกรรมระบายสี โดยเฉพาะกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น เน้นให้เด็กได้สัมผัสกับสื่อ/วัสดุที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก มีหลากหลายกิจกรรม และการร้อยดอกไม้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การใช้มือ และนิ้วมือ ให้ประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถแสดงออกทางการคิดและสร้างสรรค์งานได้เป็นอย่างดี เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสี รูปทรง โดยการนำสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมาเป็นอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ เป็นต้น

3.4 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld, 1954 อ้างถึงใน พัทรี ผลโยธิน และวรรณาท รักสกุล ไทย 2557: 16) ได้แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการทางศิลปะเด็กพร้อมกับกำหนดช่วงอายุในแต่ละขั้นไว้ ดังนี้

1. ขั้นการขีดเขียน (Scribbling Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2-4 ปีโดยช่วงต้นพฤติกรรมของเด็กแสดงออกในลักษณะการขีดเขียนอย่างไม่สามารถบังคับทิศทางได้ เมื่อเด็กสามารถบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ได้ดี ลักษณะเส้นจะยาวมากขึ้น มีทิศทางใกล้เคียงกัน เส้นซ้ำ ๆ วน ๆ อาจดูยุ่ง ๆ แต่ก็มองเห็นได้ว่าแตกต่างจากช่วงต้น เมื่อเด็กผ่านขั้นขีดเขียนที่ควบคุมได้ เด็กจะมีพฤติกรรมที่ควบคู่กับการขีดเขียนคือ การเล่าเรื่อง การพูดสิ่งที่ทำ บางครั้ง ภาพที่เด็กวาดดูไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถเข้าใจได้ จะเข้าใจก็ต่อเมื่อได้ฟังจากการเล่าของเด็ก ในช่วงนี้ เด็กจะมีจินตนาการสูง

2. ขั้นก่อนสัญลักษณ์ (Pre - Symbolic Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ ประมาณ 4 - 7 ปี เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากขั้นสุดท้ายของการขีดเขียนที่เด็กสามารถควบคุม กล้ามเนื้อได้ดีขึ้น เด็กจะสามารถขีดเขียนเป็นรูปร่างตามความคิดของตน เช่น รูปวงกลมแสดง แทนศีรษะความสำเร็จ ในขั้นนี้สำคัญมาก เพราะจะตอบสนองต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

3. ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 7-9 ปี ในขั้นนี้เด็กจะแสดงออกมาเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความคิด รวบรวม ของคน และสิ่งแวดล้อม ผลงานศิลปะของเด็กในขั้นนี้จะแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ไม่แตกต่างกันในชนิดของสัญลักษณ์

4. ขั้นเริ่มต้นเหมือนจริง (Inceptive Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วง อายุ 9 - 11 ปี การแสดงออกทางศิลปะในขั้นนี้ เริ่มมีแนวโน้มที่จะไปสู่การมองเห็น สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง และเป็นธรรมชาติมากขึ้น เด็กจะพยายามถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ตามที่ตาเห็น ถ่ายทอดความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ตามการรับรู้

5. ขั้นเหมือนจริงเชิงวิเคราะห์ (Analytical Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 11-13 ปี การทำงานศิลปะในขั้นนี้เริ่มพัฒนาสู่การเขียนแบบเหมือนจริงมากขึ้น การใช้สี รูปร่าง ช่องไฟ พื้นผิว จะพิถีพิถันมากขึ้นจนเป็นข้อสังเกตในการเปลี่ยนแปลงจากขั้นก่อนจนเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีการสร้างบรรยากาศมัวสลัว แจ่มใส

6. ขั้นเหมือนจริง (Realism Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี เด็กวัยนี้รู้จักวิจารณ์ วิเคราะห์ตัวเอง เด็กสามารถดูงานศิลปะออก ดูผลงานศิลปะที่ได้เข้าใจมากขึ้น แสดงออกได้ดี ถ่ายทอดได้ตามความต้องการ

7. ขั้นค้นพบตัวเอง (Recoverable Stage) พัฒนาการระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 ปี เป็นต้นไป ในขั้นนี้เด็กได้รวบรวมเอาปัญหา อุปสรรค และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบในขั้นที่หกเป็นฐานนำไปสู่การค้นพบตัวเอง

สรวยพร กุศลสง (2553 หน้า 120) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ และถ่ายทอดความรู้สึกจินตนาการ ความคิดของเด็ก คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อันดับแรกควรสำรวจความ

พร้อม วุฒิภาวะของเด็กที่จะเรียนรู้ การจัดเตรียมให้เด็กได้มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานศิลปะที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการนำวัสดุธรรมชาติ/วัสดุเหลือใช้ มาพัฒนาในการสร้างงานศิลปะให้มีคุณค่า

จากศึกษาหลักในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้สรุปว่า หลักในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ เปรียบเสมือนหัวใจของการจัดกิจกรรมที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำไปปรับใช้กับเด็กในการจัดกิจกรรม จึงต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความสนใจ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก ได้ทดลอง ค้นคว้า ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการเล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อวัสดุที่หลากหลาย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณา รักษ์นุช (2559) ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell มีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66 - 1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell มีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ปานิตา กุดกรุง (2553) ทำวิจัย เรื่อง ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุธรรมชาติ โดยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรเพ็ญ บัวทอง (2557) ทำวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านประกอบด้วย การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และความร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2. จากการวัดพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุธรรมชาติท้องถิ่นทุกสัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ

นันทน์ภัส วรรณชาติกุล (2560) ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถทางภาษาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนาความสามารถทางภาษาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.19 (E 1) และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.73 (E 2) แสดงว่าแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนาความสามารถทางภาษาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้
2. เปรียบเทียบความสามารถทางภาษาก่อนและหลังใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จินต์นิภา วรรณจาโร (2558) ทำวิจัย เรื่อง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย ก่อนการสอนกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เท่ากับ 2.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับน้อย
2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายมีระดับค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เท่ากับ 7.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เท่ากับ 1.10 แตกต่างจากก่อนได้รับการสอนด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ฉีก ตัดปะ เศษวัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การฉีก ตัด ปะเศษวัสดุ สูงกว่าก่อนการสอนโดยการจัดกิจกรรมศิลปะ การฉีก ตัด ปะ เศษวัสดุ

คำวัง สมสุวรรณ (2551) ทำวิจัย เรื่อง การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการปั้นดิน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมการปั้นดินในแต่ละสัปดาห์ มีคะแนนพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นดินมีการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมและแยกรายด้านหลังการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ โดยเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการการด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมและแยกรายด้านหลังการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จำนวน 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 4 แผน ได้แก่
 - 1.1 หน่วย หนูทำได้
 - 1.2 หน่วย ข้าว
 - 1.3 หน่วย วันแม่
 - 1.4 หน่วย ของเล่นของใช้
2. กิจกรรมศิลปะที่เลือกใช้ จำนวน 8 กิจกรรม ได้แก่
 - 2.2.1 กิจกรรมปลาแสนสวย
 - 2.2.2 กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด
 - 2.2.3 กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ
 - 2.2.4 กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระดาษดอกไม้
 - 2.2.5 กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่

2.2.6 กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด

2.2.7 กิจกรรมชั่งน้อยของหนู

2.2.8 กิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัว

3. แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

3.1 การจับสิ่งของ

ให้คะแนน 3 หมายถึง หยิบจับสิ่งของจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้

ให้คะแนน 2 หมายถึง หยิบจับสิ่งของหล่นบ้างบางครั้ง

ให้คะแนน 1 หมายถึง หยิบจับสิ่งของไม่ได้

3.2 การทำงานศิลปะ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะได้บ้าง

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะไม่ได้

3.3 การร้อยวัสดุ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบ

ให้คะแนน 2 หมายถึง ร้อยวัสดุได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 1 หมายถึง ร้อยวัสดุไม่ได้

3.4 การใช้กรรไกร

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ตรงตามรอย

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้แต่ยังควบคุมทิศทางได้ไม่ดี

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษไม่ได้

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างแผนจัดการเรียนรู้ 4 แผน ชั้นอนุบาล 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 กำหนดหัวข้อเรื่อง หน่วยการเรียนรู้ย่อย เวลาเรียน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ให้ครูพี่เลี้ยงพิจารณาเพื่อตรวจสอบความ

เหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของครูพี่เลี้ยง และได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ จำนวน 4 แผน

2. การสร้าง กิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2.2 สร้างกิจกรรมศิลปะ จำนวน 8 กิจกรรม ได้แก่

2.2.1 กิจกรรมปลาแสนสวย

2.2.2 กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด

2.2.3 กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ

2.2.4 กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้

2.2.5 กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่

2.2.6 กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด

2.2.7 กิจกรรมชามน้อยของหนู

2.2.8 กิจกรรมกระปุกอมสินจากเศษวัสดุรอบตัว

2.3 นำเสนอครูพี่เลี้ยง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาแก้ไข

2.4 นำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับประชากรต่อไป

3. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
 ชั้นอนุบาล 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2 ศึกษาวิเคราะห์จุดประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตรการศึกษา
 ปฐมวัยพุทธศักราช 2560

3.4 การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก
 ปฐมวัย ชั้นอนุบาล 2 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3.4.1 การจับสิ่งของ

ให้คะแนน 3 หมายถึง หยิบจับสิ่งของจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้

ให้คะแนน 2 หมายถึง หยิบจับสิ่งของหล่นบ้างบางครั้ง

ให้คะแนน 1 หมายถึง หยิบจับสิ่งของไม่ได้

3.4.2 การทำงานศิลปะ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะได้บ้าง

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะไม่ได้

3.4.3 การร้อยวัสดุ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบ

ให้คะแนน 2 หมายถึง ร้อยวัสดุได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 1 หมายถึง ร้อยวัสดุไม่ได้

3.4.4 การใช้กรรไกร

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ตรงตามรอย

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้แต่ยังควบคุมทิศทางได้ไม่ดี

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษไม่ได้

3.5 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์ โดยการหาค่า IOC ซึ่งการให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสังเกตพฤติกรรมนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสังเกตพฤติกรรมนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสังเกตพฤติกรรมนั้นวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์

3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกแบบสังเกตพฤติกรรมที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้จำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 5 ข้อ แล้วนำมาพิมพ์เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมก่อนเรียนโดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน 11 คน

2. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มประชากรก่อน โดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 8 กิจกรรม จำนวน 2 กิจกรรมต่อสัปดาห์

3. ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ครบตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม กับกลุ่มประชากรอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 เปรียบเทียบแบบสังเกตพฤติกรรมหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 เปรียบเทียบแบบสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตพฤติกรรมทางการเรียนโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกตพฤติกรรมกับจุดประสงค์

$$\sum R$$
 แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$$N$$
 แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตรต่อไปนี้

สูตร
$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.3 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

2.4 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร
$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนสอบ

f	แทน ความถี่
Σfx	แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนน
N	แทน จำนวนคนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตอนที่ 1 การสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในรายการที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนหลังเรียนโดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

นักเรียนคนที่	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 12 คะแนน)	เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (ผ่านเกณฑ์ 9 คะแนน)
1	11	ผ่าน
2	10	ผ่าน
3	10	ผ่าน
4	10	ผ่าน
5	10	ผ่าน
6	10	ผ่าน
7	12	ผ่าน
8	11	ผ่าน
9	11	ผ่าน
10	10	ผ่าน
11	11	ผ่าน
ΣX	116	ผ่าน
μ	10.55	ผ่าน
σ	0.69	ผ่าน

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 11 คน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในตารางที่ 2 ตารางที่ 2 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่	ก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 12 คะแนน)	หลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 12 คะแนน)	คะแนนความก้าวหน้า
1	9	11	+2
2	8	10	+2
3	8	10	+2
4	7	10	+3
5	8	10	+2
6	6	10	+4
7	10	12	+2
8	9	11	+2
9	8	11	+3
10	6	10	+4
11	9	11	+2
ΣX	88	116	+28
μ	8	10.55	2.55
σ	1.26	0.69	0.57

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ก่อนเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 10 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 1.26 และหลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 12 คะแนน คะแนนต่ำสุดได้ 10 (μ) 10.55 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 0.69 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีผลเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านโคกพยอม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสงขลา จำนวน 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 4 แผน ได้แก่
 - 1.1 หน่วย หนูทำได้
 - 1.2 หน่วย ข้าว
 - 1.3 หน่วย วันแม่
 - 1.4 หน่วย ของเล่นของใช้
2. กิจกรรมศิลปะที่เลือกใช้ จำนวน 8 กิจกรรม ได้แก่
 - 2.2.1 กิจกรรมปลาแสนสวย
 - 2.2.2 กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด
 - 2.2.3 กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ
 - 2.2.4 กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้
 - 2.2.5 กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่
 - 2.2.6 กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด
 - 2.2.7 กิจกรรมช้ำน้อยของหนู
 - 2.2.8 กิจกรรมกระปุกอมสินจากเศษวัสดุรอบตัว
3. แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
 - 3.1 การจับสิ่งของ
 - ให้คะแนน 3 หมายถึง หยิบจับสิ่งของจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้

ให้คะแนน 2 หมายถึง หยิบจับสิ่งของหล่นบ้างบางครั้ง

ให้คะแนน 1 หมายถึง หยิบจับสิ่งของไม่ได้

3.2 การทำงานศิลปะ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้บ้าง

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะไม่ได้

3.3 การร้อยวัสดุ

ให้คะแนน 3 หมายถึง ร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบ

ให้คะแนน 2 หมายถึง ร้อยวัสดุได้อย่างคล่องแคล่ว

ให้คะแนน 1 หมายถึง ร้อยวัสดุไม่ได้

3.4 การใช้กรรไกร

ให้คะแนน 3 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ตรงตามรอย

ให้คะแนน 2 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้แต่ยังควบคุมทิศทางได้ไม่ดี

ให้คะแนน 1 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษไม่ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำได้โดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรม

สรุปผลการวิจัย

1. หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 11 คน

2. ก่อนเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 10 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 1.26 และหลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 12 คะแนน คะแนนต่ำสุดได้ 10 (μ) 10.55 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 0.69 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนโดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ นักเรียนมีผลเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ

ทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำ และปฏิบัติจริงกับสื่อ วัสดุ – อุปกรณ์ โดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัสจากการมอง การฟัง การดมกลิ่น สัมผัส ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่เป็นวัยของการสำรวจ ค้นคว้า มีความอยากรู้อยากเห็นและสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว การได้ลงมือกระทำ การจับต้องสัมผัส ทำให้เด็กเข้าใจ และรวบรวมประสบการณ์ ทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญ สำหรับการเรียนรู้ของเด็กเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการกระทำ (Learning by doing) และสอดคล้องกับเพียเจต์ และเฮลเดอร์ (วรวรรณ เหมชะญาติ 2536 : 31 – 33 ; อ้างจาก Piaget ; & Inhelder) ที่กล่าวว่า เด็กเข้าใจสิ่งต่างๆ และความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับวัตถุ ด้วยโดยการลงมือกระทำ กับวัตถุโดยตรง เป็นสำคัญ และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กลงมือกระทำกับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์โดยตรง เช่น ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีการสนทนาเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ รูปร่าง ลักษณะ สี ขนาด จำนวน และการนำไปใช้ในการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ซึ่งทำให้เด็กได้สังเกต รู้จักการเปรียบเทียบประโยชน์ของเศษวัสดุที่ใช้ ความเหมือน ความต่าง ของเศษวัสดุเมื่อนำมาประดิษฐ์เป็นชิ้นงานใหม่ ซึ่งในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือและการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา ซึ่งสอดคล้องกับเพียเจต์ ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อวัสดุด้วยตนเองและใช้ทุกส่วนของร่างกายในการทำกิจกรรม และสอดคล้องกับ เต็มสิริ เนาวัฒน์ (2544 : คำนำ) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยง่าย และสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก การเรียนในระดับปฐมวัยเป็นการเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของเด็กโดยเฉพาะ ความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา ซึ่งยังสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 100) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมือที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดกระทำหยิบจับ ปั้นแต่งสิ่งต่างๆ

2. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จัดให้เด็กได้เรียนรู้ตลอดระยะเวลา 2 สัปดาห์ของการทดลอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังที่ ดิวอี้ (พัฒนา ชัชพงศ์, 2540: 15 อ้างอิงจาก Dewey. n.u.), กล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการกระทำการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความสนใจ ให้เด็กได้เรียนรู้ ลงมือกระทำด้วยตนเอง ข้าแล้วข้าเล่าย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธอร์นดลค์ (Tharndlke) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้จะได้ผลต้องอาศัยการได้ฝึกหรือทำซ้ำเสมอให้เด็กมีโอกาสฝึกปฏิบัติหรือฝึกบ่อยๆ จนทำได้อย่างคล่องแคล่ว และเกิดแรงจูงใจ มีความ

สนใจสามารถเข้าใจถึงเป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ทำ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการได้รับการฝึกฝนให้เกิดทักษะเด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก เนื่องจากเด็กปฐมวัยมักจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซ้ำๆ มักแสวงหาหนทางให้กับการกระทำของตนเอง และหาทางพัฒนาสิ่งที่เขาทำ (เยวพา เดชะคุปต์. 2542: 70 ; อ้างอิงจาก Landreth. 1972) จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้น ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบคุณสมบัติของเศษวัสดุเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง สี ขนาด การประดิษฐ์ การวัด การมองเห็น การเปรียบเทียบ การแปลง ซึ่งนับเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้เกี่ยวกับมิติสัมพันธ์ของเด็กเป็นอย่างดีและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ยังเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติกิจกรรมทุกวัน คือ เด็กได้ลงมือประดิษฐ์ชิ้นงานต่างๆ ที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละวัน และได้ใช้ความคิดในการตกแต่งประดิษฐ์ชิ้นงานของตนเองให้สวยงาม ซึ่งในช่วงแรกๆ ที่ทำการทดลองเด็กบางคนยังไม่ค่อยเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงาน ยังไม่มีทักษะ วิธีการทำชิ้นงานของตนเองเพื่อให้ชิ้นงานของตนเองออกมาสวยงาม แต่พอเด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประมาณ 3 - 4 วันเด็กก็เกิดทักษะ รู้และเข้าใจถึงวิธีการประดิษฐ์ตกแต่งเพื่อให้ออกมาเป็นชิ้นงานที่ดีและสวยงาม จึง เห็นได้ว่าการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมซ้ำๆ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีการพัฒนาทักษะในการทำงานของตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งการที่เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา สอดคล้องกับ พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ (2529: 24) กล่าวว่า กิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมสร้างสรรค์ ทางศิลปะ เพราะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถ อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการ พัฒนาการของเด็กทั้งยังช่วยให้กล้ามเนื้อและตาสัมพันธ์กัน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ เขียนอ่าน สอดคล้องกับ ราศี ทองสวัสดิ์ (2529: 103 -104) ที่กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะสำหรับเด็ก มิได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทำงานเพื่อความสวยงาม แต่ต้องการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. เด็กมีความสนใจ มีความสนุกสนาน กระตือรือร้น และตื่นตัวในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นอย่างดีและมีความสนใจซักถามถึงชิ้นงานที่จะทำในวันต่อไปว่า วันพรุ่งนี้เด็กๆ จะได้ทำประดิษฐ์อะไรอีก กิจกรรมที่ทำในแต่ละวันเป็นกิจกรรมใหม่ ไม่ซ้ำกัน จึงทำให้เด็กสนใจ และมีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรม และเมื่อสิ้นสุดการทดลองเด็กยังคงมีความสนใจและถามทุกวันว่า ไม่มีกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อีกหรือ เมื่อไรจะทำกิจกรรมสร้างสรรค์อีก เด็กอยากทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทุกวัน

2. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างอิสระด้วยตนเอง เด็กเกิดการเรียนรู้เทคนิค และ วิธีการสร้างผลงานเพื่อให้ได้ผลงานออกมาสวยงามตามความต้องการ เช่น การวาดหัวใจให้แม่

เด็กตกแต่งการ์ดอย่างไรให้สวยงาม หรือในการทำกิจกรรมร้อยสร้อยดอกไม้จากหลอด เด็กต้องร้อยวัสดุอย่างไร เพื่อให้สร้อยดอกไม้ของตนเองออกมาสวยงาม เป็นต้น

3. จากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น มีการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างทำกิจกรรม ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากการพูดคุยกัน รู้จักการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

4. ขณะที่เด็กกำลังนำเสนอผลงาน หรือการที่ได้เล่าเรื่องจากชิ้นงานของตนเป็นการให้เด็กได้ทบทวนการทำงานของตนพร้อมกับสะท้อนความรู้สึกนึกคิดของตนให้ผู้อื่นได้ฟัง โดยครูได้แสดงออกการชื่นชม พยักหน้าตั้งใจฟัง และเพื่อนๆ ให้เสียงปรบมือทำให้เด็กรู้สึกว่าการชิ้นงานที่ตนกำลังนำเสนอมีความสำคัญ เป็นที่น่าสนใจสำหรับคนอื่น คำชมเชยเป็นสิ่งที่เด็กวัยนี้ต้องการมากที่สุด เพราะต้องการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนเอง เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการตอบสนองที่ดี ส่งผลการเรียนรู้ของเด็กให้พัฒนาสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูควรมีบทบาทในการดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเมื่อเด็กต้องการ กระตุ้นเด็ก โดยให้เด็กได้ทดลองทำตามความคิดของตนเอง ให้แรงเสริมกล่าวคำชมเชยในผลงานของเด็ก ทำให้เด็กมีความมั่นใจและตั้งใจในการทำกิจกรรม

2. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สามารถที่จะพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆ ได้ด้วย เช่น ทักษะ ทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางอารมณ์ ทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยจัดสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมในการหยิบใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างสะดวกเพียงพอ กับความต้องการของเด็ก ไม่มีเสียงดังจากภายนอกเข้ามารบกวนเด็ก ไม่ให้มีสิ่งรบกวนสมาธิของเด็ก

4. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ครูผู้สอนควรแนะนำให้เด็กทำความสะอาด เก็บกวาดบริเวณพื้นที่กลุ่มของตนเอง และเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ทำกิจกรรมเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้ง

5. เมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง ควรมีการสนทนาร่วมกัน สรุปถึงการทำกิจกรรมในแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร ตลอดจนการสนทนาชิ้นงานของตน (ทีละคน) ในช่วงเวลาส่งงาน เพื่อฝึกให้เด็กได้ใช้ความคิดที่ได้จากประสบการณ์ในการทำงาน รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองจากการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยว่า เด็กปฐมวัยในช่วงอายุไหนมีพัฒนาการเป็นอย่างไร แล้วจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

2. ควรมีการศึกษาความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุในสังกัดอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุที่มีต่อความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถทางการคิด การให้ความร่วมมือ ความเชื่อมั่น พฤติกรรม การช่วยเหลือ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ. กรุงเทพฯ : โขติสุขการพิมพ์.
- _____. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- _____. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรสโปรดักส์
- กฤษณา รั๊กนุช. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell เพื่อพัฒนา
ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- นภเนตร ธรรมบวร. (2540). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นันทน์ภัส วรรณชาติกุล. (2560). การพัฒนาความสามารถทางภาษาด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
สำหรับเด็กปฐมวัย. การบริหารการศึกษาและครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นันทนา ศรีสงกรานตและคณะ. (2547 : 4) มาเอยมาลัย. กรุงเทพฯ : ศรีสยามการพิมพ์.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เบญจา แสงมะลิ. (2560). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เมธีพิส.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- รัชณี รัตนา. (2533). ผลของการใช้กิจกรรมจากชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถใน
การใช้กล้ามเนื้อเล็กของ เด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ภายนอกสาร.
- วัฒนา ปุณญฤทธิ์. (2553). การศึกษาปฐมวัย : แนวคิด หลักการ สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มิวเซียม
บุ๊กส์
- สมาคมสหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2525). พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจ.
- สัตยา สายเชื้อ. (2541). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุนภา พาณิช. (2531). การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก. ราชบุรี : โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี
- เอื้อพร สัมมาทิพย์. (2537). “แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะกลไกกล้ามเนื้อ
เล็กสำหรับเด็กปฐมวัย” ในปฐมวัยศึกษา : กิจกรรม และสื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ
พัฒนาการและการเรียนรู้. บรรณาธิการโดยพราวพรรณ เหลืองสุวรรณ หน้า 220 – 225.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนการศึกษาแห่งชาติ: ฉบับสรุป
(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2551), 7-8.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านโคกพยอม ตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

1. นางณัชชา บุญสิริธนา

วุฒิการศึกษา : หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกพยอม

2. นางกัญญา บำรุงพฤกษ์

วุฒิการศึกษา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ศรีวิชัย

ตำแหน่ง : หัวหน้าวิชาการโรงเรียนบ้านโคกพยอม

3. นางสุภาพร ชันแก้ว

วุฒิการศึกษา : การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตำแหน่ง : ครูประจำชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนบ้านโคกพยอม

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
สำหรับตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบสังเกตพฤติกรรม

คำชี้แจง

ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาที่กำหนดให้หรือไม่ โดยพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อท่านแน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง เมื่อท่านไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา
- 1 หมายถึง เมื่อท่านแน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนด

เนื้อหา วัตถุประสงค์	ข้อความ	การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
พัฒนา ความสามารถใน การใช้กล้ามเนื้อ มัดเล็กของเด็ก ปฐมวัย	1. การหยิบจับสิ่งของ				
	2. การทำงานศิลปะ				
	3. การร้อยวัสดุ				
	4. การใช้กรรไกร				

ตารางที่ 3 การคำนวณดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับตรวจสอบความเที่ยงตรงแบบสังเกตพฤติกรรม เป็นดังนี้

ข้อ ที่	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่3	ดัชนีความ สอดคล้อง	ความหมาย
1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

- ตารางการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
- แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตารางการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
(ระยะเวลาการจัดกิจกรรม 4 สัปดาห์ (8 วัน))

ครั้ ง	วัน	กิจกรรม
1	27/ก.ค./64	กิจกรรมปลาแสนสวย
2	29/ก.ค./64	กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด
3	3/ส.ค./64	กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ
4	5/ส.ค./64	กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้
5	10/ส.ค./64	กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่
6	11/ส.ค./64	กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด
7	17/ส.ค./64	กิจกรรมช้ำน้อยของหนู
8	19/ส.ค./64	กิจกรรมกระปุกอมสินจากเศษวัสดุ รอบตัว

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมปลาแสนสวย

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลงปลา เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้จักปลาอะไรบ้าง
- แล้วเคยเห็นปลาที่ไหนบ้าง

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมปลาแสนสวย โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 ตัดกระดาษสีให้เป็นเส้นขนาดเท่า ๆ กัน
- 2.2 ใช้กรรไกรตัดให้เป็นเส้นตรงตามตัวปลา
- 2.3 นำกระดาษที่ตัดเป็นเส้นมาสานขึ้นลงสลับกันไปมา

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมปลาแสนสวยให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ
4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ

สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษสี
2. กระดาษรูปปลา
3. กรรไกร
4. กาว

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก

ฉันคือปลาอาศัยอยู่ในน้ำ
ฉันมีเกล็ดไว้ป้องกันกายา

เพลงปลา

ฉันมีครีบและหางปลาแทนขา
แหวกว่ายไปมาสำราญใจ

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลง เพลงหนูทำได้ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้จักต้นข้าวไหมคะ
- ต้นข้าวมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 วาดภาพต้นข้าวลงบนกระดาษที่เตรียมไว้
- 2.2 ระบายสีต้นข้าวที่วาดไว้ให้สวยงาม
- 2.3 ใช้คอตตอนบัดจุ่มสีมาจิ้มลงบนกระดาษตามรูวงข้าว

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัดให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ
4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ

สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษเอสี่
2. สีน้ำ
3. คอตตอนบัด
4. สีเทียน

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก

เพลงหนูทำได้

อาบน้ำแต่งตัวเร็วไว	หนูทำอะไรได้แน่นอนแน่นอน
ทานอาหารเก็บช้อนและส้อม	ทำได้แน่นอนหนูทำอะไรเอง
ไม่ว่าจะทำอะไรไม่ว่าจะทำอะไร	หนูทำอะไรได้ทำอะไรเอง

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลง ต้นไม้ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้จักต้นไม้อะไรบ้าง
- ต้นไม้มีประโยชน์อย่างไร

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 เลือกเศษวัสดุธรรมชาติที่ต้องการมาวางบนกระดาษ
- 2.2 นำเศษวัสดุที่ต้องการมาทากาว แล้วปะติดบนกระดาษ
- 2.3 ตกแต่งภาพให้สวยงามตามความคิดของเด็ก

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ

4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ไว้ และสรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษเอสี่
2. เศษวัสดุธรรมชาติ
3. กาว

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก

เพลง ต้นไม้

ต้นไม้ปลูกไว้อาศัยร่มเงา

ไม้ผลปลูกดีได้เก็บผลกินอร่อย

ส่วนไม้ดอกเราเก็บดอกไม้ใช้สวย

เราต้องมันคอยบำรุงไว้ไม่ละเลย

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยการใช้การร้องเพลง ดอกไม้ยินดี เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้จักดอกไม้อะไรบ้าง
- แล้วเด็กๆ ชอบดอกไม้มากที่สุด เพราะอะไร

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้ โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 วาดภาพกระถางดอกไม้ลงบนกระดาษที่เตรียมไว้
- 2.2 ฉีกกระดาษสีและขยำแล้วติดลงบนกระถางดอกไม้ที่วาดไว้
- 2.3 วาดดอกไม้ที่เด็กๆชอบต่อเติมจากกระถางและระบายสีให้สวยงาม

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้ เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ

4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และสรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษเอสี่
2. กระดาษสี
3. ดินสอสี
4. กาว

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจสอบผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก

เพลง ดอกไม้ยินดี

ฝั่งบินมาดอกไม้ดีใจ
ดูหน้าหวานของเรากลับไป
ยินดีเสมอ ดอกไม้ยินดี

ฝั่งบินไปแล้วก็ยินดีมา
สร้างรวงรังให้ครอบครัวเธอ
ยินดี ยินดี ยินดี (ซ้ำ)

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมวาดหัวใจให้แม่

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิด
ความสนุกสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้ไหมว่าแม่มีความสำคัญกับเราอย่างไร
- แล้วเด็กๆจะปฏิบัติตนอย่างไรต่อคุณแม่

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมวาดหัวใจให้แม่ โดยมี
ขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 วาดภาพหัวใจลงบนกระดาษที่เตรียมไว้
- 2.2 เขียนข้อความและระบายสีในรูปหัวใจให้สวยงาม
- 2.3 ใช้กรรไกรตัดตามรอยเส้นขอบรูปหัวใจ

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมวาดหัวใจให้แม่ ให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ

4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ

สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษเอสี่
2. สีเทียน
3. กรรไกร

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กจากทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลง มือเล็กเล็ก เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆ รู้ไหมว่าหลอดทำมาจากอะไร
- แล้วหลอดสามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 ตัดหลอดสีๆ เป็นท่อนๆ ท่อนละประมาณ 1-2 นิ้ว
- 2.2 นำเชือก ร้อยท่าย เพื่อกันหลุด
- 2.3 จากนั้นนำหลอด ร้อยใส่เชือกทีละหลอด สลับกับดอกไม้กระดาษ จนหมด

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอดเด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ
4. ให้เด็กๆ ลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆ ออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ

สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. เชือก
2. หลอด
3. กระดาษรูปดอกไม้

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก

เพลง มือเล็กเล็ก

มือเล็กเล็ก สร้างโลกยิ่งใหญ่ มือเล็กเล็ก สร้างโลกยิ่งใหญ่
มือเล็กเล็ก ทำให้โลกสวย โลกสวยงาม ด้วยมือของเรา

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมข้างน้อยของหนู

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลง ซ่าง ซ่าง เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้ไหมว่าซ่างมีลักษณะอย่างไร
- แล้วซ่างมีความสำคัญกับประเทศไทยอย่างไร

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมข้างน้อยของหนู โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 นำกระดาษที่เตรียมไว้มาพับเป็นสามเหลี่ยมแล้วตัดส่วนที่เหลือออก
 - 2.2 นำกระดาษอีกแผ่นตัดตามความยาวมาทำเป็นวงซ่าง
 - 2.3 ตัดกระดาษที่พับเป็นสามเหลี่ยมออกเป็นสองแผ่น และพับมุมซ่างล่าง
 - 2.4 ทากาวบนกระดาษสามเหลี่ยมหนึ่งแผ่น แล้วนำวงมาติดบนกระดาษที่ทากาวไว้
 - 2.5 นำหลอดมาติดบนวงแล้วนำกระดาษสามเหลี่ยมอีกแผ่นมาติดทับซ่างบน
 - 2.6 พับกระดาษมุมซ้ายและขวาลงมาให้เป็นหู แล้วตกแต่งให้สวยงาม
3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมข้างน้อยของหนูให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่างจนเด็กเข้าใจ
4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ

สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. กระดาษสี
2. ดินสอ
3. กาว
4. กรรไกร
5. หลอดยาว

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อเล็กจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2. ตรวจผลงาน

3. จัดบันทึก

ภาคผนวก

เพลง ช้าง ช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า
ช้างมันตัวโตไม่เบาจมูกยาว ๆ เรียกว่างวง
มีเขี้ยวใต้งวงเรียกว่างา มีหูมีตาหางยาว

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัว

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เข้าสู่กิจกรรมด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิด ความสนุกสนาน แล้วสนทนากับเด็กโดยใช้คำถาม เช่น

- เด็กๆรู้ไหมว่าขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลได้มีอะไรบ้าง
- แล้วเอาขยะเหล่านั้นมาทำอะไรได้บ้าง

ขั้นสอน

2. ครูแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษ วัสดุรอบตัว โดยมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

- 2.1 เตรียมเศษวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว มาล้างทำความสะอาดให้เรียบร้อย
- 2.2 เจาะเศษวัสดุข้างบนไว้สำหรับหยอดเหรียญ
- 2.3 ตกแต่งกระปุกออมสินให้สวยงาม

3. ครูสาธิตการทำกิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัวให้เด็กๆ ดูเป็นตัวอย่าง จน เด็กเข้าใจ

4. ให้เด็กๆลงมือทำกิจกรรมโดยมีครูคอยดูแลและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กๆออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียนโดยครูคอยจดบันทึกไว้ และ สรุปกิจกรรม

สื่อที่ใช้

1. เศษวัสดุที่ไม่ใช้แล้วรอบตัว เช่น กล่องนม กระป๋องน้ำ ขวดน้ำ เป็นต้น
2. มีด/กรรไกร
3. กาว
4. อุปกรณ์ตกแต่ง

การประเมิน

1. สังเกตการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. ตรวจผลงาน
3. จดบันทึก

ภาคผนวก ง

- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

ชื่อ.....ชั้น.....

โรงเรียน.....วันที่.....เวลา.....

ที่	รายการสังเกตพฤติกรรม	ระดับ		
		3	2	1
1	การควบคุมนิ้วมือ			
	1.1 การหยิบจับสิ่งของ			
	1.2 การทำงานศิลปะ			
2	ความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือ			
	2.1 การร้อยวัสดุ			
	2.2 การใช้กรรไกร			
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

การจับสิ่งของ

- 3 หมายถึง หยิบจับสิ่งของจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งได้
- 2 หมายถึง หยิบจับสิ่งของหล่นบ้างบางครั้ง
- 1 หมายถึง หยิบจับสิ่งของไม่ได้

การทำงานศิลปะ

- 3 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานศิลปะได้อย่างคล่องแคล่ว
- 2 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะได้บ้าง
- 1 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือในการทำงานได้ศิลปะไม่ได้

การร้อยวัสดุ

- 3 หมายถึง ร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบ
- 2 หมายถึง ร้อยวัสดุได้อย่างคล่องแคล่ว
- 1 หมายถึง ร้อยวัสดุไม่ได้

การใช้กรรไกร

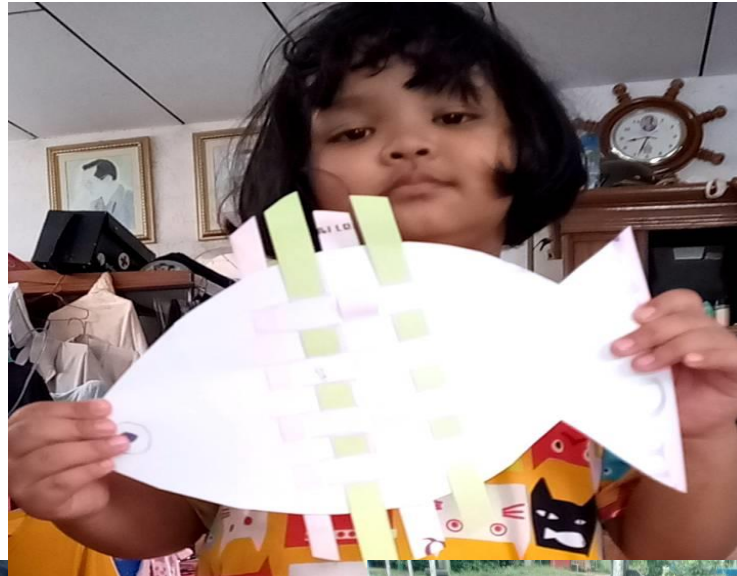
- 3 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ตรงตามรอย
- 2 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้แต่ยังควบคุมทิศทางได้ไม่ดี
- 1 หมายถึง ใช้กรรไกรตัดกระดาษไม่ได้

ภาคผนวก จ

- ภาพเด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ภาพเด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมปลาแสนสวย

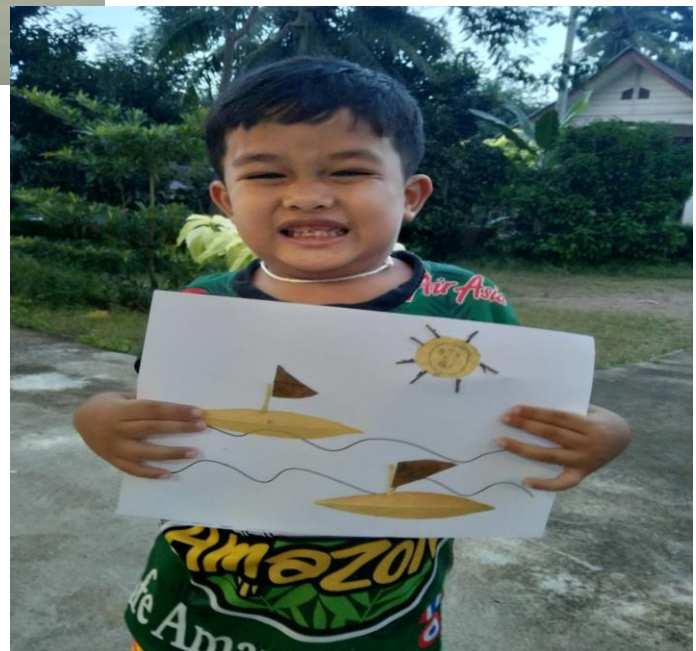
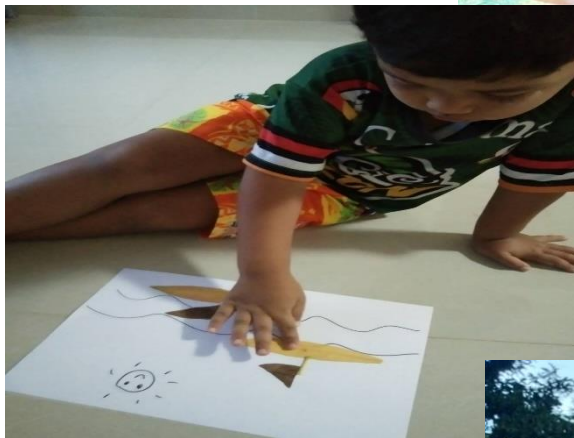
ภาพการจัดกิจกรรมปลาแสนสวย เด็กสามารถใช้ก๊อมน้ำมอดเล็กในการหยิบจับได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถสานกระดาษขึ้นลงสลับกันไปมาได้

กิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด

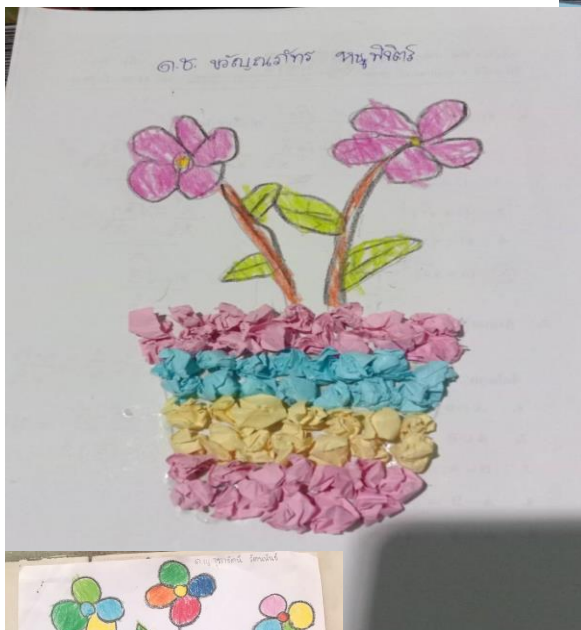
ภาพการจัดกิจกรรมต้นข้าวจากคอตตอนบัด เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับคอตตอนบัดได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถควบคุมทิศทางได้ดี

กิจกรรมภาพปะติดจากเศษวัสดุธรรมชาติ

ภาพการจัดกิจกรรมภาพปะติด
จากเศษวัสดุธรรมชาติ เด็กสามารถใช้
กล้ามเนื้อมัดเล็กในการหยิบจับ ได้อย่าง
คล่องแคล่ว และสามารถควบคุมทิศทาง
ได้ดี

กิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้

ภาพการจัดกิจกรรมขยำกระดาษรูปกระถางดอกไม้ เด็กสามารถใช้
กล้ามเนื้อมัดเล็กในการขยำกระดาษได้ดี และสามารถสร้างสรรค์
ผลงานได้อย่างสวยงาม

กิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด

ภาพการจัดกิจกรรมร้อยสร้อยแสนสวยจากหลอด เด็กสามารถใช้ก้านเนื้อไม้เล็กในการหยิบจับหลอด ได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถร้อยวัสดุได้ครบถูกต้องตามแบบ

กิจกรรมกิจกรรมวาดหัวใจให้แม่

ภาพการจัดกิจกรรมกิจกรรมวาดหัวใจให้แม่ เด็กสามารถใช้กล้ำมเนื้อมัดเล็กในการใช้กรรไกรได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถควบคุมทิศทางได้ดี และสามารถนำผลงานไปมอบให้แก่แม่ของตนเอง เนื่องในโอกาสวันแม่แห่งชาติได้

กิจกรรมช่ำน้อยของหนู

การจัดกิจกรรมช่ำน้อยของหนู เด็ก
สามารถใช้ก้านไม้ขีดเล็ก ได้อย่าง
คล่องแคล่ว และถูกต้องตามแบบ

กิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัว

ภาพการจัดกิจกรรมกระปุกออมสินจากเศษวัสดุรอบตัว เด็กสามารถใช้กล้ามน้ำมันเล็กน้อยในการหยิบจับ ได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถนำเศษวัสดุเหลือมาประดิษฐ์เป็นกระปุกออมสินได้สวยงาม อีกทั้งยังสามารถปลูกฝังการออมเงินให้แก่แก่นักเรียนอีกด้วย

